

NUMMER 4
19e jaargang

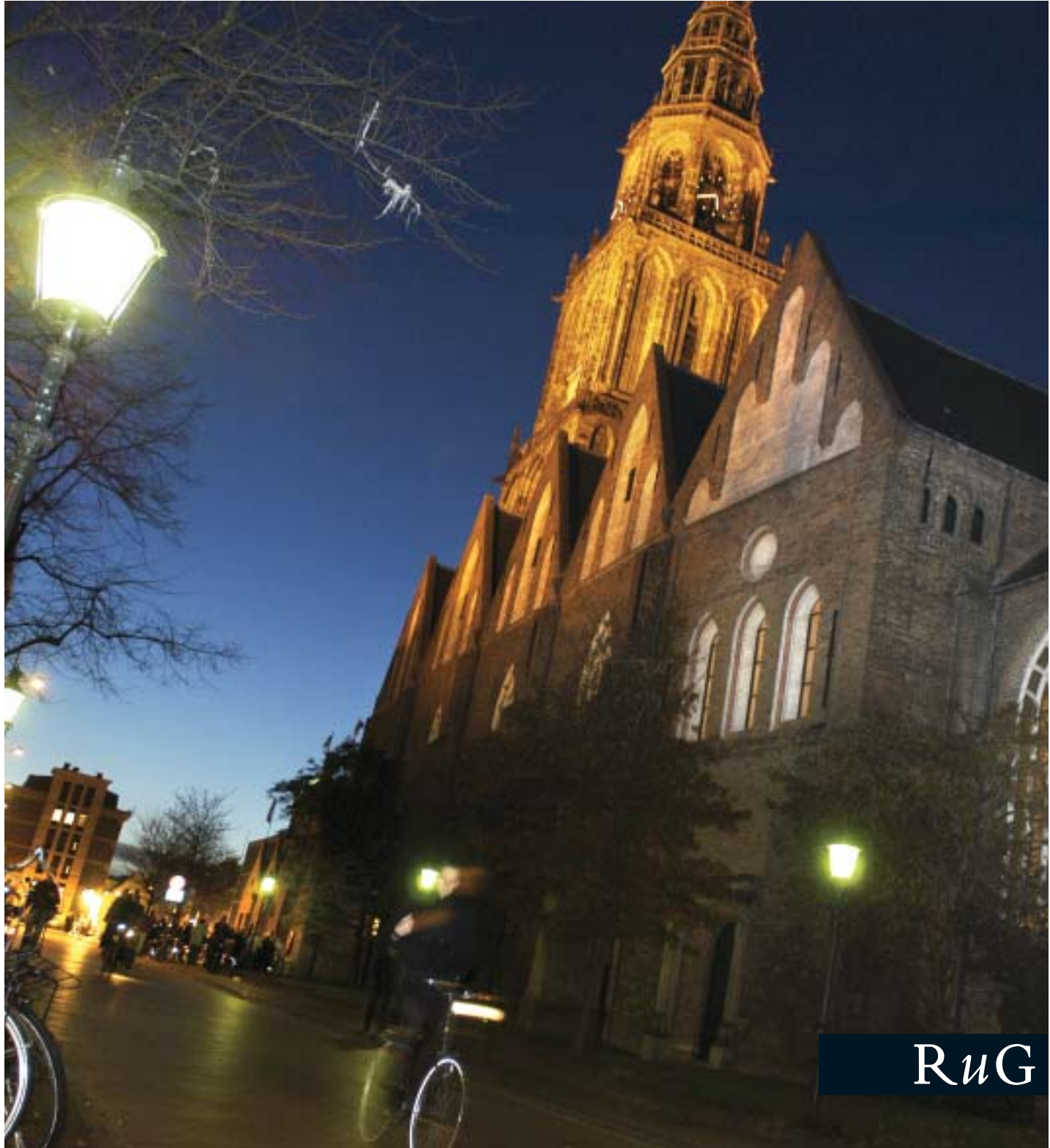
DECEMBER 2004 ➤ OP ZOEK NAAR ONS FATSOEN ➤ ECONOMIE EN
BEDRIJFSKUNDE SAMEN ➤ 'MODERNE ISLAM' KANSRIJK IN NEDERLAND
➤ VOORJAARSDINERS 2005 ➤ DE GRAUWE KIEKENDIEF IS HERZEEN

Magazine
voor alumni
en relaties

Broerstraat 5

Rijksuniversiteit Groningen

RUG

Postdoctorale General Management Leergangen

Hoe stuurt u uw innovatieproces?

Infra Development

U maakt kennis met en u krijgt inzicht in concepten en instrumenten die het mogelijk maken complexe infrastructuurprojecten effectief en efficiënt te managen.

Start: donderdag 21 april 2005

Kerndocent: drs. Roel ter Brugge

Strategic Business Development

U raakt vertrouwd met de methodieken en vaardigheden om een geïntegreerd, strategisch business development plan op te zetten en te implementeren.

Start: donderdag 21 april 2005

Kerndocent: prof. dr. ir. Frans Kuijpers

Strategische Kennisproductie

U ontwikkelt en optimaliseert de relevante kennis in uw organisatie om stelselmatig te kunnen innoveren.

Start: najaar 2005

Kerndocenten: dr. ir. Gerda van Dijk & prof. dr. John Peters

De postdoctorale leergangen van de Academie voor Management helpen u professioneel te groeien. Met een interdisciplinaire groepssamenstelling en topdocenten uit wetenschap en praktijk creëren wij leercontexten die het leren met elkaar betekenis geven. Het actuele aanbod maakt dat het geleerde direct toepasbaar is in uw eigen werksituatie. Door de opbouw in modules van twee dagen gespreid over 8 à 9 maanden kunt u werk en studie optimaal combineren. U volgt de meeste modules op een centrale locatie in Nederland. Enkele modules worden in Groningen gehouden. De leergangen starten jaarlijks in het voor- en najaar. Na afronding van de leergang ontvangt u een postdoctoraal diploma namens de Rijksuniversiteit Groningen. De leergangen kunnen deel uitmaken van een flexibele masterstudie.

“De Academie voor Management heeft mij een bredere kijk gegeven op hoe je als bedrijf, afdeling of persoon je bijdrage kan vergroten door beter in te spelen op de waarde die jouw klanten op hun beurt aan hun klanten leveren.”

ir. Hilda Smit,

Scientist Product Development
Heineken Technical Services BV

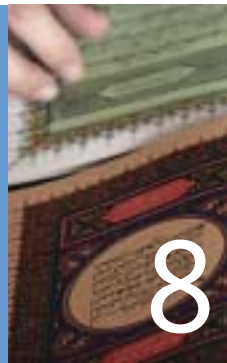
**Vraag de brochure aan via www.academievoormanagement.nl
of bel voor meer informatie 050 - 316 21 15**

De Academie voor Management biedt u postdoctorale leergangen aan namens de Rijksuniversiteit Groningen.

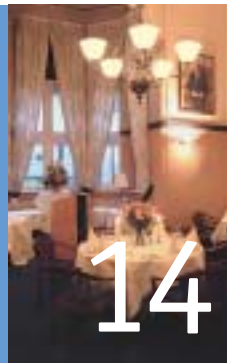

4

8

14

16

18

20

INHOUD

- 4
Op zoek naar ons fatsoen
John Griffiths en Remieg Aerts over verruwing en vrijheid van meningsuiting
- 7
Tijd voor de Negende van Schubert
Mira's dirigent Gerard Wiarda, hoeder van sfeer en continuïteit
- 8
'Moderne islam' kansrijk in Nederland
Fred Leemhuis over oude traditie in Koran-interpretatie
- 12
De baas doet je boodschappen
Alumni-stel vond gat in de markt tussen werk en privé
- 14
Voorjaarsdiners 2005
Ontmoet mede-alumni in Breda, Ede/Lunteren, Groningen, Leeuwarden of Leiden
- 16
Economie en Bedrijfskunde samen, met mondiale ambities
Decanen smeden fusieplannen voor de toekomst
- 18
'Mijn oma was een buitenbeentje.'
Bettina van Hoven gebruikt erfenis voor scriptieprijs
- 20
Mirakel van Oost-Groningen
De grauwe kiekendief herrees. Biologiestudente bestudeerde onze sierlijkste roofvogel
- 11
Ain Wondre Stad
Mathijs Deen, presentator VPRO radio
- 13
WKB
Column WKB Hofstee
- 24
Life Long Learning
Controller Bert Smith (50) ontpopte zich als interim-manager
- 26
Oraties, afscheidscolleges en hoogleraarportretten
Colofon
- 28
Alumni Achteraf

REDACTIONEEL

Als kwartaalblad kent *Broerstraat 5* een lange tijd van voorbereiding, waardoor wij als redactie de vluchtige actualiteit meestal niet kunnen volgen. Toen de inhoud van dit nummer werd geconcipieerd, had de moord op Theo van Gogh op 2 november 2004 nog niet plaatsgevonden. Maar inmiddels wel toen onze auteurs op pad gingen voor hun interviews. Twee van hen refereren in deze editie in hun artikelen aan die schokkende gebeurtenis. In het dubbel-interview over normen en waarden met rechtssocioloog John Griffiths en historicus Remieg Aerts kwam dit onderwerp als vanzelf ter sprake. Dat geldt ook voor het gesprek dat we hadden met arabist en Koranvertaler Fred Leemhuis. In beide gevallen heeft dat tot verrassende inzichten geleid. Zo kan de RUG voor de lezers van dit blad, een 'magnetische pool' blijven, waarnaar men zich kan richten om meningen te herzien, vooroordelen te verliezen of kennis te verwerven. In dat licht moet men ook de RUG-Voorjaarsdiners op donderdag 31 maart 2005 zien. In vijf steden kunnen alumni en introducés zich laten vergasten op geestverruimende lezingen in een plezierige ambiance. Een charmante traditie waarmee de RUG een rol van betekenis hoopt te blijven spelen voor iedereen die een band met haar heeft. De dichter Jean Pierre Rawie zegt het fraai: 'Waarheen je ging, naar wat voor verre oorden / en wat het lot voor je in petto had / het gaf niet, als je dit maar niet vergat: / de naald van het kompas wijst naar het noorden.'

De redactie
redactieB5@bureau.rug.nl

Drukfout
In het vorige nummer van *Broerstraat 5* (oktober 2004) is helaas veel mis gegaan in de druk. De drukkerij heeft als genoegdoening een bedrag gestort in het Eric Bleumink Fonds voor talentvolle studenten en onderzoekers uit ontwikkelingslanden.

Foto voorkant Sint Jansstraat in Groningen

➤ FOTO ELMER SPAARGAREN

Op zoek naar
ons fatsoen

De 'vertolker van het vrije woord' ligt nog niet koud op de grond, of Nederland wijst massaal naar politiek Den Haag. Waar zijn de normen en waarden gebleven? Nederland is ziek. Politiek, doe er iets aan! Terwijl het debat in alle hevigheid gevoerd wordt, dient een belangrijke vraag zich aan: waar hebben we het eigenlijk over? Hoogleraren John Griffiths van de RUG en Remieg Aerts van de Radboud Universiteit Nijmegen over fatsoen, individualisme en gebruik van de term 'geitenneuker'.

Als of het een wonderolie is voor alle maatschappelijke kwalen, zo wordt vaak over normen en waarden gesproken. Als zouden ze de politieke sleutel zijn tot verdraagzaamheid, begrip, respect en alle andere kenmerken van een vreedzame maatschappij. We moeten ons geen illusies maken, vindt John Griffiths: 'Normen staan in de wet, dat zijn de regels van het recht. Waarden zijn opvattingen die mensen delen over wat wenselijk is. Daar hoort de overheid van een liberale samenleving zich helemaal niet mee te bemoeien.' Het 'Boris Dittrich effect', noemt Griffiths de criminalisering van het normen en waarden debat. Voor elk klein akkefietje in de samenleving meteen een paragraaf aan het Wetboek van Strafrecht toevoegen. Dat is niet alleen onwenselijk, maar ook nog eens gevaarlijk, omdat de samenleving zich dan juridiseert. 'Als je hier de nadruk op legt, gaan mensen op zoek naar de uiterste juridische grens', aldus Remieg Aerts. 'Ze gaan zover als de wet toelaat en niet zover als misschien verstandig is. Dat levert aan moraal of tolerantie geen enkele bijdrage.'

Shockeren

De veelbesproken vrijheid van meningsuiting is misschien wel het beste voorbeeld. Je mag alles zeggen zolang het geen grondrechten aantast, maar móet je het ook daadwerkelijk doen? We moeten niet vergeten, vinden beide hoogleraren, dat de vrijheid van meningsuiting is ontworpen als een wapen vóór de onmondige burger, tegen een tirannieke overheerser. Tegenwoordig is dit wapen niet alleen scherper geslepen, het is verheven tot een doel op zich. Uitingen zijn niet zozeer bijdragen aan een openbaar debat, maar louter zelfexpressie: jezelf laten zien door shockerende dingen te zeggen. Theo van Gogh grossierde hierin, vindt Griffiths, bijvoorbeeld door te roepen dat alle moslims 'geitenneukers' zijn. 'Dit zijn uitspraken die nauwelijks een idee uiten en voor 99 procent bedoeld zijn om anderen in het openbaar te kwetsen, te krenken.'

Zolang niemand aanstoot neemt aan deze uitspraken, is er geen probleem. Maar wat te doen als de één in de openbare ruimte wil schreeuwen wat zijn overtuiging is, terwijl de ander de voorkeur geeft aan het stil gebed, zonder de ander daarbij met zijn ideeën te confronteren? Eén ding is duidelijk: het inroepen van een debat over normen en waarden gaat te ver. 'Wat mensen vinden, daar gaat het niet zozeer om. Wél om de conflicten die ontstaan door hoe mensen zich opstellen en hoe deze conflicten worden opgelost', vindt Aerts. 'We moeten het hebben over fatsoen: een systeem waarin burgers bereid zijn zich te voegen, omdat ze de regels ervan zelf hebben ontworpen.'

Targets

Om tot oplossingen te komen die voor iedereen houdbaar zijn (de fatsoensnorm), moeten eerst de oorzaken van de verruwing van de maatschappij onder de loep. Drie invloeden hebben een belangrijke rol gespeeld, die allemaal nauw samenhangen met individualisering van de maatschappij.

De eerste is, gek genoeg, de overheidsinvloed. Hoewel ze geen partij zou moeten zijn, heeft de overheid de huidige fatsoensnorm mede vormgegeven. Aerts: 'Het heeft te maken met de verregaande liberalisering en commercialisering die vanuit politiek tot ideologie is gemaakt. De overheid

'Kom ik wel over?'

legt regels die gelden voor het bedrijfsleven ook op aan individuen. Burgers hebben targets, ze moeten presteren en zich hoorbaar maken. Ondertussen probeert ze daar een moralistisch sausje overheen te gieten van collectiviteit en respect voor de medemens. Dat levert een schizofreen type politicus op, die volkomen vruchteloos een appèl doet op normen en waarden uit een samenleving van vijftig jaar geleden.' De tweede oorzaak is televisie. Over de uitzending van de film *Submission* van Theo van

Vervolg pagina 6 ►

Gay Parade in Amsterdam, 2004

FOTO JOOST VAN DEN BROEK/ HOLLANSE HOOGTE

John Griffiths (l) is als hoogleraar rechtssociologie verbonden aan de RUG. Remieg Aerts (r) promoveerde aan de RUG, werkte er tot 2003 als universitair hoofddocent en is sindsdien hoogleraar politieke geschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Gogh verschillen de academici van mening. Aerts vindt het geen prettige en ook niet de meest doelmatige film, maar op z'n minst wel een integere poging om het probleem van huiselijk geweld bij moslims aan de kaak te stellen. Griffiths spreekt van 'mensen gratis pijn doen' en overweegt zijn lidmaatschap van de VPRO op te zeggen, omdat hij het ver voorbij de fatsoensnorm vindt gaan. Over veel andere programma's zijn ze het roerend eens. Met de jaren verschijnen plattere uitzendingen op de buis, waardoor niemand nog opkijkt van verbaal of lichamelijk geweld. Met de voorwaarden van de hardere maatschappij; geschapen door de overheid, en de invloeden van massamedia, is het een kleine stap naar de derde oorzaak van verzuim: mensen eisen te veel ruimte op. Immers: als je je niet onderscheidt, dan ben je niet interessant. 'Selfexposure' is het hoogste, meent Aerts, daarom heeft iedereen die 'iemand' wil zijn een eigen website om zijn ideeën te verkondigen. Daarbij geldt: wie het verst gaat in geweld, seks en controversiële opvattingen, 'verkoopt' zichzelf het best. 'Het gaat niet om de dialoog of het hogere doel. Alleen nog om: kom ik wel over. Mensen claimen maximale persoonlijke macht in de publieke ruimte.'

Demonisering

Ondanks de grote consequenties van deze oorzaken, is cultuurpessimisme niet op zijn

plaats. Wie denkt dat vroeger alles beter was, maakt een denkfout. Wie denkt dat er niets aan de huidige situatie te doen is, ook. Aerts roept de strijd tussen de zuilen in herinnering: 'De kleinzerigheid waarmee "demonisering" werd aangewezen bij de moord op Pim Fortuyn, zou in het begin van de eeuw geleid hebben tot schaterlachen. In die tijd verketterden partijen elkaar. Op affiches werden de tegenstanders als duivels, slangen, als monsters afgebeeld. Niemand die daarvan opkeek.' In het geval van Pim Fortuyn ziet hij tevens het bewijs dat een samenleving snel kan veranderen. Op het gebied van normen en waarden en dus zeker ook op het gebied van fatsoen. 'De acceptatie van homoseksuelen bijvoorbeeld is in één generatie zozeer tot norm geworden dat mensen nu al bereid zijn Pim Fortuyn tot de grootste Nederlander uit te roepen. Toch een bekende relnicht die een generatie geleden nog voor zijn type gedrag tbs zou hebben gekregen, als iemand die niet weet hoe het hoort.'

Hoop

Er is dus hoop voor de toekomst. Maar wat is de blauwdruk voor een vreedzame samenleving met een hoge fatsoensnorm? Een waarin mensen dingen zeggen uit ideologie en niet om te shockeren of om eigen behoeften te bevredigen? Een waarbij mensen die mening respecteren, ook al zijn ze zelf een andere toededaan? En een waarbij het collec-

'Een debat over waarden én normen gaat te ver'

tief belangrijker is dan het individu, omdat je uiteindelijk toch samen een land bevolkt?

Kansen

Aan de overheid is het om de regels te stellen en die ook duidelijk te handhaven, vindt zowel Aerts als Griffiths. Bijvoorbeeld in een rookbeleid, euthanasiewetgeving en het strafrecht, of in effectieve maatregelen tegen wapenhandel. In praten over normen en waarden moet ze buitengewoon terughoudend zijn, in haar handelen een voorbeeld van moreel gezag. Elke poging nieuw fatsoen op te leggen kan rekenen op verzet, ook al vraagt de burger zelf om het debat. Liever Kok dan Fortuyn; liever politiek correct dan elke splitszwam in de samenleving uitvergroten en tot voorbeeld maken, van wat er allemaal wel niet deugt, vindt Aerts. 'Politici die sociale cohesie willen, moeten respect uitdragen voor collectieve regelingen en niet doorgaan met een economisering van de samenleving en niet te veel ingaan op individuele voorvallen.'

Middenkader

Griffiths legt de grootste verantwoordelijkheid om de verzuim te beëindigen bij het maatschappelijk middenkader. Dat middenkader is de kerk als leidende instantie ontgroeid in de jaren vijftig, maar leunt nog sterk op de mentaliteit van het decennium daarna, waarin zelfexpressie eerder regel dan uitzondering was. 'Veel mensen wijzen losbandige puberjongens aan als veroorzaker van normvervaging. Maar het zijn juist de respectabele huismoeders en -vaders die omroepen of schouwburgen runnen en bezoeken. Die hebben het jarenlang heel grappig gevonden wat van Van Gogh en bijvoorbeeld Youp van 't Hek riepen aan schuttingtaal. Als iedereen op een gegeven moment de hele dag 'geitenneukers' roept, dan moet je er niet vreemd van opkijken dat mensen weer iets nieuws verzinnen, iets dat verder gaat en de fatsoensnorm aantast.'

► TEKST SANDER KOENEN

Eindelijk de Negende van Schubert

FOTO JEROEN VAN KOOTEN

'Als ik aankondig dat ik de negende van Schubert wil spelen, dan houd ik ermee op,' zei dirigent Gerard Wiarda vijf jaar geleden tijdens het vorige lustrum van Mira. Op 14 december 2004 is het zover en komt er een einde aan dertig jaar intensieve betrokkenheid bij het studentenorkest Mira.

'Dit jaar is er weer een lustrum en ik weet niet of ik het nog vijf jaar volhoud. Elk half jaar een nieuw programma, dat kost veel tijd. Je staat ermee op en je gaat ermee naar bed. Ik ben ook nog wiskundeleraar aan het Wessel Gansfortcollege hier in Groningen en op school moeten ze natuurlijk niet merken dat ik er een drukke baan bij heb. Toen ik vijfentwintig jaar voor de klas stond, zei mijn moeder: "Gerard, wat leuk dat je die wiskunde er bij doet".'

Zuchten

'In de afgelopen dertig jaar heeft het orkest een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Aanvankelijk speelden we wat kleine onbekende werken en klassieke symfonieën, de celloconcerten van Honegger en Ibert, het fluitconcert van Busoni. Wij hebben ook veel Nederlandse componisten op het programma gehad, zoals het pianoconcert van Julius Röntgen. Maar de laatste tien jaar zijn we echt een groot symfonie-orkest geworden en spelen we het grote romantische repertoire, Dvorák, Brahms en natuurlijk de Negende van Schubert. Ik heb het vak geleerd van Alfred Salten, maar muzikaal ben ik al eerder gevormd, toen Bertus van Lier hier dirigent was. En hij was het die me de lange lijnen van Schubert heeft bijgebracht. Schubert is een enorme romanticus. Dat hoor je aan zijn melodische lijnen en begeleidende figuren die zich eindeloos herhalen. Dat hoor je bijvoorbeeld ook in het beroemde lied *Man hört ein Bächlein rauschen*. Het is de liefde in die liederen, het harmonische, smachtende. Van Lier heeft ons ook gewezen op de "Seufzer" bij Schubert, het zuchten.'

Hoeder

'Iedere vier à vijf jaar is het orkest van samenstelling gewisseld. Het verloop onder de studenten is continu. Rond hun achttiende komen ze van de middelbare school hier auditie doen, een emotioneel moment, op een erg gevoelige leeftijd, vol verwachtingen. Sommigen modderen met hun studie, anderen zijn heel goed. Het zijn allemaal schatten. Het leuke van Mira is dat je alle rangen opzij zet. Er zijn geen politieke en religieuze verschillen. Alleen maar samen muziek maken. De sfeer is geweldig, dat noem ik het Mira-gevoel. Als dirigent heb je daar enorme invloed op. Ik ben hoeder van sfeer en continuïteit. In al die jaren zijn de studenten niet zoveel veranderd. Ik denk dat het type mens dat klassieke muziek maakt niet zoveel veranderd is. Wij hebben met het orkest nogal wat door Europa gereisd en overal zag je hetzelfde slag mensen. Je moet veel tijd hebben om je

Gerard Wiarda neemt afscheid van Mira

instrument te leren bespelen en natuurlijk een zekere aanleg. Op een bepaalde manier is dat bepalend voor je karakter.'

'Na dertig jaar kijk ik met een ongelooflijk goed gevoel terug. Het zal nog gek zijn als ik straks niet meer met Mira bezig hoef. Tsja. Ik heb ook nog een ander orkest, de Harmonie, daar hoop ik samen mee oud te worden. En ik hoop wat vaker op mijn viool te spelen en aan mijn strijkkwartet toe te komen. Wees blij dat je een fantastische tijd gehad hebt, zeg ik altijd tegen Miranen die afscheid nemen. En dat zeg ik nu ook tegen mezelf.'

► TEKST EDZARD KROL

Meer informatie over Mira, Wiarda en het concert op www.gsomira.nl

Terug naar eeuwenoude discussiecultuur

‘Moderne islam’ kansrijk

Fred Leemhuis

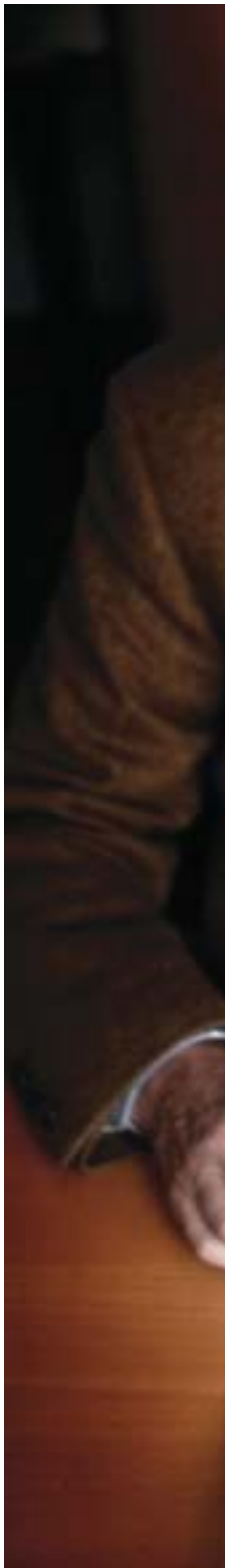

FOTO MICHEL DE GROOT

Natuurlijk gaat een gesprek met Koranvertaler Fred Leemhuis al snel over Irak en die novembermoord in Amsterdam. Maar ook over een cultuur van levendige discussie en over moslims die zo houden van de klank van hun Koran.

Er zit muziek in de islam. Misschien zal dat de Nederlandse krantenlezer verbazen die zich al bij de ‘i’ van islam schrap zet tegen bommen, ontvoeringen en andere narigheid. Het is dan ook niet zo bekend dat in muziekwinkels in Caïro minstens dertig verschillende uitvoeringen van de koran op cassette te verkrijgen zijn. Of dat moslims hun favoriete passages uit die teksten graag reciteren, puur en alleen vanwege het ritme en de klanken. ‘Sommige reciteervariaties zijn zelfs schriftelijk vastgelegd. Alsof het een partituur is!’ Dat fenomeen kan nog het beste vergeleken worden met de westerse voorliefde voor de Matthäus Passion, vindt arabist Fred Leemhuis. ‘Ook in Caïro wemelt het van de mensen die niet echt meer geloven, maar voor wie de islamitische identiteit wel heel belangrijk is.’ Een beetje zoals Nederlanders kerken mooi kunnen vinden zonder er op zondagen nog binnen te komen.

Nasr Aboe Zaid

Ook een ander, minder probleemloos voorbeeld van rekkelijkheid betreft Leemhuis uit Egypte, waar hij jarenlang woonde en nog altijd geregeld komt. De boekwinkels in Egypte zijn rijkelijk gevuld met werk van Nasr Aboe Zaid, een schrijver die in botsing kwam met radicale landgenoten om zijn opvattingen over de Koran. Aboe Zaid vindt dat het grote boek een menselijke tekst is en dus verplicht tot interpretatie en denkwerk. Een standpunt dat hem het stempel ‘heuler met het Westen’ en ‘secularist’ opleverde. Dat hem bijna zijn huwelijk kostte en hem en zijn vrouw dwong tot emigratie naar Nederland. Hij was in zijn

in Nederland

moederland niet zeker meer dat hem niets zou overkomen. Toch blijven zijn ideeën daar onverminderd populair. Naast de niet aan te slepen oplages van zijn werken blijkt dat uit het feit dat er volop gediscussieerd wordt over zijn denkbepelden, tot in de grootste Egyptische dagbladen. 'Zijn opvattingen worden er allerminst doodgezwegen.'

En dat is volgens de hoogleraar koranstudies – Leemhuis oreerde in oktober – ook helemaal niet verrassend. Want, in tegenstelling tot het islamitische fundamentalisme, voert de denkwijze van Aboe Zaid terug op een traditie van vele eeuwen. Leemhuis verhaalt over middel-eeuwse tijden, waarin koranteksten mondeling doorgegeven werden. Een tijd waarin de status en daarmee de betrouwbaarheid van de verteller van groot belang was. 'Er bestonden veel verschillende versies, en discussie over die verschillen was de normaalste zaak van de wereld.'

Een debat dat ook leefde in de geschriften, waarbij het noemen van de naam van de verteller verplicht was. Omdat zelfs betrouwbare vertellers niet altijd hetzelfde vertelden, bestond er per definitie discussie. 'In klassieke Arabische teksten is het heel gangbaar om een commentaar op een commentaar op een commentaar aan te treffen.'

Het prestige van dat debat was even groot als dat van de geschreven teksten zelf. Om het papieren gehalte van die premoderne islamitische samenleving te schetsen vergelijkt Leemhuis de collectie in de tiende eeuw van de destijds pas gestichte bibliotheek van Parijs met die van Córdoba in islamitisch Spanje: Parijs herbergde 1450 manuscripten en Córdoba een duizelingwekkende 650.000.

Einde traditie

De betrekkelijke coulantie van de machthebbers in die dagen ten opzichte van afwijkende religieuze interpretaties had daar ook mee te maken: het was domweg ondoen-

lijk om alles te controleren. En wat betreft die tolerantie: 'Je kan het inderdaad wel vergelijken met de situatie in ons land in de Gouden Eeuw. Het calvinisme was hier toen dominant, boven elke twijfel verheven. Maar onder die paraplu was er van alles mogelijk. Zolang die dominantie maar openlijk erkend werd.' Eenzelfde soort paraplu kenmerkte lange tijd de verhoudingen in het Ottomaanse rijk. Niet voor niets trokken Britse homoseksuelen er en masse naar toe in de negentiende eeuw. Het was er makkelijker leven dan in de starre Victoriaanse samenleving.

Het is die paraplu die door de fundamentalisten aangetast werd toen zij vanaf het eind van de negentiende eeuw sterker werden. Daarbij ironisch genoeg geholpen door Europese wetenschappers. 'De eerste uitgaven van opnieuw ontdekte vroege Arabische teksten, en met name ook religieuze teksten over bijvoorbeeld de uitleg van de Koran, werden geïmporteerd vanuit Europa. De allereerste koran in druk kwam uit Europa. En die van de Duitser Gustav Flügel is van groot belang voor de wetenschap geweest.' Dat was misschien wel teveel voor de trotse islamitische geestelijken, die de Europese invloed toch al met lede ogen zagen groeien. Zij gingen overstag en begonnen de drukpers zelf te hanteren om de eigen cultuur te beschermen. Onder meer door de koran volgens de eigen criteria te drukken en massaal te verspreiden. 'Het opmerkelijke is daarbij,' stelt Leemhuis, 'dat door die anti-Westerse motieven de religieuze opvattingen van de fundamentalisten doordrenkt werden met een grote onverzettelijheid. Door bijvoorbeeld tekstfragmenten te kiezen die het best pasten bij de politieke doelstellingen. Er kwam minder vrijheid van interpretatie en meer nadruk dan ooit op de goddelijkheid van de tekst zelf, desnoods werd het gelijk afgedwongen met gebruik van geweld. Daarmee een einde makend aan de eeuwenlange traditie van discussie en verplichte interpretatie. Het moest, en moet

tot de dag van vandaag, allemaal de eigenheid van 'de islam' beschermen.

Inval Irak

Op dit politieke punt, van fundamentalisme, wordt Leemhuis fel. Want uitgerekend die gewelddadige fundamentalistische variant was overal op zijn retour toen de Amerikaanse aanval op Irak begon. 'De stomste zet die in dat opzicht gedaan kon worden. Als er nou één land was waar fundamentalisten niets te zoeken hadden, was het Irak wel. Die gevouens van afkeer waren overigens absoluut wederzijds, maar nu lijken de fundamentalisten er aardig voet aan de grond te krijgen.' In dat opzicht verloopt het in Europa veel beter, vindt Leemhuis. Hij is ervan overtuigd dat er in Nederland een 'moderne islam' kan ontstaan die prima gedijen kan in een Europese samenleving. Mede door die oude islamitische tradities van debat en interpretatie. Een optimisme dat bij hem ook na de moord op Theo van Gogh en de gebeurtenissen daarna overeind is gebleven: 'Binnen één of twee generaties zullen veel moslims in Nederland net als de christenen seculariseren. Tenminste, onder één belangrijke voorwaarde: dat het geen "wij" en "zij"-situatie wordt. Dat wil zeggen een situatie waarin autochtone Nederlanders denken en doen "alsof de Turken nog steeds voor Wenen staan en het Westen dreigen te overspoelen", waardoor de moslims zich massaal in de hoek van fundamentalisten geduwd voelen. Eigenlijk weten wij Nederlanders heel goed hoe dat voelt. Denk aan de Tachtigjarige Oorlog: toen de Geuzen beschimpt werden door de Spaanse machthebbers, werden ze pas echt populair.' Leemhuis nipt aan zijn thee. En besluit dat het met de politiek al net zo is als met de kern van zijn vakgebied: een kwestie van perceptie. En o ja, hij heeft een prachtig vak. Voor wie het maar zien wil ....

► TEKST JAN R. BLAAUW

RUG-galaconcert

De Rijksuniversiteit Groningen verzorgt op donderdag 24 februari 2005 samen met de drie Groningse studentenkoren- en orkesten Bragi, Gica en Mira een galaconcert in de Grote Zaal van Cultuurcentrum de Oosterpoort. Uitgevoerd worden: *Fantasie-ouverture Romeo en Julia* van Tchaikovsky, *Een nacht op de kale berg* van Moussorgsky, *Polowetzer Tänze* van Borodin en *Quattro pezzi sacri* van Verdi. Aanvang 20.15 uur. Kaarten à € 10 kunnen worden besteld bij de RUG-winkel, Oude Kijk in 't Jatstraat 39, Groningen, tel. (050) 363 2700.

Axon van KI/TCW

De alumnivereniging van KI/TCW, 'Axon', is dit jaar nieuw leven ingeblazen. Wij zijn daarom op zoek naar oud-KI/TCWers. Ben jij een alumnus van deze studie en wil je meer informatie over de alumnivereniging? Stuur dan een mailtje naar axon@ai.rug.nl.

De geest en de fles

Op 3 december 2004 opende het Universiteitsmuseum de tentoonstelling *De geest en de fles*. Hierin staan de collecties anatomie en etnologie van de RUG centraal. Afgelopen jaar werden het Anatomisch en het Volkenkundig museum voorgoed gesloten. Bij het publiek leeft ten onrechte de gedachte dat daarmee de collecties ook zijn verdwenen. Met deze tentoonstelling laat het Universiteitsmuseum de bijzondere stukken uit zijn flink uitgedijde collectie zien. Tevens is er de mogelijkheid het oude Anatomisch Museum nog 'virtueel' te bezoeken.

Universiteitsmuseum

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
Tel. (050) 363 5562
www.rug.nl/museum

Openingstijden

Di t/m zo, 13.00–17.00 uur
Feestdagen gesloten

Toegang € 2,50 pp
RUG-medewerkers en studenten,
alumnipas- en Museumkaarthouders
en kinderen tot 12 jaar gratis

Mathijs Deen (42)

- ▶ presentator van het VPRO-radioprogramma OVT
- ▶ studeerde Nederlands tussen 1982 en 1988
- ▶ speciale plek: drie gekke raampjes in de Martinikerk

Martinikerk

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen met even zoveel herinneringen. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

Ain Wondre Stad

'Ik ben een man van vaste gewoontes. Ik liep altijd dezelfde route naar de universiteit. Ik woonde in de Nieuwe Sint Jansstraat. Dus ging ik onder de zuilengalerij door, langs de Martinikerk. Op die route, die ik jaren achter elkaar gelopen heb, is ongetwijfeld van alles gebeurd. Maar als ik me probeer te herinneren wát, dringt steeds het beeld voor van de drie venstertjes, hoog boven in het zijportaal van de kerk. Ik heb er altijd naar gekeken als ik daar liep, of het nou rustig – want gearmd – was, chagrijnig om wat dan ook, of haastig door regen of afspraak. Altijd even de blik naar boven. En altijd weer diezelfde vraag: Wat doen die raampjes daar? Voor wie zijn ze gemaakt?

Ik keek met instemming en vaak zelfs een licht gevoel van geluk. Het prettige gevoel dat ze bij me opriepen heeft er denk ik mee te maken dat die raampjes zo volstrekt onlogisch zijn. Ze doorkruisen het massieve van zo'n Martinikerk, ze passen niet in de regelmaat van het gebouw. Te klein om een bak licht de kerk in te laten komen. En niemand die er door naar binnen of buiten kan kijken, want daar zitten ze veel te hoog voor. Ik houd van Groningen en zo gaat dat vaak met liefdes. Je hecht je aan details, vooral als die details onregelmatigheden en onvolkomendheden verraden. Daar gaat dan iets geruststellends van uit. Op de vraag waarom die raampjes daar zijn, moet het antwoord uitblijven. Het raadsel moet blijven bestaan, anders werkt het niet meer.'

▶ TEKST ELLIS ELLENBROEK

▶ FOTO ELMER SPAARGAREN

De baas doet je bood

FOTO BERT JANSSEN

Dat hij ondernemer is geworden, is niet verbazingwekkend. Martijn de Wildt (30), RUG-alumnus Bedrijfskunde, had als student al met een paar vrienden zijn eerste bedrijf. Een artiestenbureau rondom Jan Ottens, 'de Groningse André Hazes'. Afgestudeerd in de 'gouden eind-jaren-negentig', koos hij toch eerst voor een baan bij een baas, maar wel in het bedrijfsleven. Hij werd trainee bij KLM. Zijn vrouw Ellis Meenks (30), eveneens RUG-alumnus Bedrijfskunde en net als De Wildt in 1998 afgestudeerd, begon tegelijkertijd bij KPN Telecom. Het viel haar op hoe mensen moesten rennen en vliegen om naast hun werk hun privé-leven draaiende te houden. Zo ontstond HomeRun, een bedrijf dat gemakdiensten aanbiedt voor werknemers. De Wildt zag het wel zitten en zegde zijn baan bij KLM op, om mede-directeur van HomeRun te worden.

Grote bedrijven als Shell, Fortis en Dow Benelux bieden de diensten van HomeRun aan als extra arbeidsvoorwaarde. Hun werknemers leveren 's ochtends een boodschappenlijstje in bij het servicepunt van HomeRun, dat zich in het eigen bedrijf bevindt. 's Avonds staan de boodschappen klaar om meegenomen te worden. Een service die eindeloos uitgebreid kan worden, met bijvoorbeeld de stomerij en schoenreparaties. HomeRun werd een succes, maar voor De Wildt en Meenks bleef het daar niet bij. Twee jaar geleden begon het echtpaar Qidos, een organisatie gericht op onderzoek en advies naar het thema dat intussen als een rode draad door alle activiteiten van De Wildt loopt: de afstemming tussen werk en privé. Want hoewel veel werkgevers anders zouden willen, zijn werk en privé niet meer los van elkaar te zien. De Wildt: 'Leven is tegenwoordig veel ingewikkelder dan vroeger. Keuzemogelijkheden zijn onbeperkt, je moet veel. De levensdruk is hoog.' Daar komt nog bij dat werknemers door communicatiemiddelen als mobiele telefoons en e-mail de hele dag door voor het thuisfront bereikbaar zijn. En net zoals problemen op het werk hun uitwerking hebben in de privé-situatie, merkt het werk het ook als het thuis niet lekker loopt. Met gevolgen als een verlaging van de productiviteit of een verhoogd verzuim van dien. Qidos helpt werkgevers vraagstukken als problemen met roostering en verzuim op te lossen en doet dit met een specifieke insteek. De Wildt: 'Bij Bedrijfskunde leerde je dat je door verschillende "brillen" naar een probleem kunt kijken. Wij kijken door de werk-privé bril.'

Eigen verantwoordelijkheid

Hoewel werk en privé steeds meer door elkaar heen lopen, is de gemiddelde organisatie daar nog niet op ingesteld. Eén van de onderwerpen waar Qidos advies over uitbrengt, is het levensfasegericht personeelsbeleid. 'Ooit is gebruik geworden dat je een opleiding moet doen, dan zo'n dertig jaar gaat werken en daarna moet rusten. Maar waarom kunnen deze fases niet meer door elkaar heen lopen? Zodat je in het spitsuur van je leven tijd hebt om te zorgen voor kinderen of op latere leeftijd nog een opleiding kunt volgen. Toen deze indeling bedacht werd, was de levensverwachting veel lager. Als je nu stopt met werken op je vijfenvijftigste, kun je nog heel wat productieve jaren voor de boeg hebben.' Ook in andere situaties zijn organisaties niet op de veranderde maatschappij ingesteld. 'Ik kan me er echt over verbazen hoe veel organisaties met hun werknemers omgaan. Je mag wel een hypotheek afsluiten, maar binnen je organisatie word je behandeld als een klein

schappen

COLUMN
WKB

DE KLANT PATSER IS
KONING

kind, met prikklokken en uren schrijven. Ik geloof niet dat je prestaties kunt afmeten aan het aantal uren dat iemand achter een bureau zit.' Die filosofie brengt hij binnen zijn eigen bedrijf in de praktijk. 'Wij hebben iemand in dienst voor twintig uur per week. Wanneer ze werkt? Geen idee. Maar we maken afspraken over het op te leveren resultaat en wanneer of waar ze het werk doet maakt ons niets uit.' Dat klinkt mooi, maar kan de gemiddelde mens zoveel zelfdiscipline opbrengen? 'Bepaalde mensen kunnen dat niet. Kijk maar naar de studietijd, waarin ook mensen het niet redden vanwege een gebrek aan discipline. Maar we zijn allemaal weldenkende mensen. Als werknemers meer verantwoordelijkheid krijgen, gaan ze ook meer meedenken.'

Geen midlifecrisis

'Flexibiliteit wordt het sleutelwoord van de toekomst. Mensen zijn tegenwoordig veel meer bezig met wat ze willen en wat ze belangrijk vinden. Mijn generatie zal daarom ook niet zo snel meer in een midlifecrisis belanden.' Hij noemt het nummer van Stef Bos: 'Is dit nu later?' We spelen nog verstoppertje / maar niet meer op het plein / en de meeste zijn geworden / wat ze toen niet wilden zijn. Zelf is De Wildt heel tevreden met 'later'. Hij geniet van het bouwen aan zijn twee bedrijven. Waarbij hij de RUG ook weer tegenkomt. Met HomeRun voert hij momenteel een experiment uit om een franchise-concept te ontwikkelen voor persoonlijke dienstverlening. Zodat meer bedrijven straks gemaksdiensten aan kunnen bieden en daarmee de combinatie werk-zorg kunnen verlichten. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid steunt het, een grote zorginstelling, waarschijnlijk in Groningen, treedt op als proefomgeving en de faculteit Bedrijfskunde levert de theoretische expertise. De link naar Groningen was snel gelegd: 'Je hebt er goede contacten. En omgekeerd geldt het ook. Wanneer studenten bij ons aankloppen voor een stage hebben studenten uit Groningen altijd een streepje voor. Je bent toch van dezelfde bloedgroep.'

► TEKST SANNE VAN DE GOOR

www.qidos.nl

www.homerunweb.nl

Patiënten en leerlingen moeten 'klanten' worden. Toegegeven, het slaafse dat van 'patiënt' en 'leerling' afstraalt is niet van deze tijd. Allang niet meer, vanaf de Sixties hebben we ons beijverd daar een eind aan te maken. Alleen, naar later is gebleken, we hadden geen oog voor de *Ironie der Geschiede*. Die houdt in dat bij verandering in de tijdgeest het individu van de regen in de drop belandt. En vervolgens vice versa, voeg ik eraan toe. De regen was het autoritair medisch model en het autoritair klassikaal onderwijs. De drop is het economisme waarin iedere vorm van vertrouwen plaats maakt voor wederzijdse uitbuitingsrelaties van korte adem. En het grappige is nu dat verzet tegen deze 'vernieuwing' automatisch de vorm van nostalgie aanneemt. Dokters en patiënten, professoren en studenten, ze roepen in koor dat we helemaal niet kunnen of willen kiezen. Als je de spokespersons moet geloven, walgt het individu van vrijheid (da's weer een andere filosoof). Zo blijven we bezig: regen-drop-regen-drop. Onder stress krijg je regressie.

Helemaal macro bekeken is het marktmodel louter een nieuwe list van een nieuwe elite. In het beste geval worden patiënten en studenten er marginaal beter van; in het slechtste, dus in de praktijk, wordt een steeds groter deel van het budget besteed aan het wekken van louter die schijn. En in ieder geval verliezen de partijen elk vertrouwen in elkaar. De enigen die er echt van profiteren (vandaar profijit-beginsel) zijn de patsers, degenen die zulke quasimarkten runnen, gezeten op de nek van de mensen die het werk doen. En vervolgens de advocaten van de claimcultuur.

Kan het anders, vraagt u zich pathetisch af. Ach, de realiteit heeft nooit beantwoord aan het beeld, feodaal dan wel commercieel. Van voren zijn we misschien patiënt, van achteren calculerende burgers, maar in het midden zijn we gewoon autonoom individu. We produceren dagelijks onze eigen gezondheid en geleerdheid, en schakelen daarbij professionals in. Die spreken ons aan op ons betere ik. Zo staan ze in één adem in dienst van het individu en van de samenleving.

Weg met de autoriteit, fuck de markt, lang leven de professies.

wkb.hofstee.gr

Speciaal voor haar alumni organiseert de Rijksuniversiteit Groningen elk voorjaar op verschillende plaatsen in Nederland een diner. U bent, samen met uw partner of een andere introduc e, van harte uitgenodigd. In een informele sfeer ontmoet u andere alumni en bestuurders van de universiteit. En tussen de gangen door kunt u genieten van twee lezingen over interessante maatschappelijke en wetenschappelijke onderwerpen. De bijeenkomst duurt van circa 17.30 uur tot 22.30 uur.

Boeiende lezingen tijdens een bijzondere maaltijd

➔ GRONINGEN

OVER PIJN GESPROKEN

In het Academisch Ziekenhuis Groningen wordt u ontvangen door gastheer **Simon Kuipers**, voorzitter van het College van Bestuur. 'Over pijn gesproken' heet de lezing van **dr. Cees Tromp**, hoofd-docent bij Medische wetenschappen en klinisch psycholoog bij het Pijncentrum van het AZG. Welke factoren beïnvloeden de pijn-ervaring en hoe wordt de pijn tot uiting gebracht? Ondanks nieuwe pijnbestrijdingsmethoden stijgt

helaas het aantal mensen dat met chronische pijnklachten in de WAO belandt. Ook **dr. Pim Meijler**, neuroloog en klinisch farmacoloog, houdt zich bezig met pijnbestrijding, al meer dan 25 jaar. Tot 2000 was hij hoofd van het Kenniscentrum voor Pijn van het AZG. Inmiddels heeft hij een eigen praktijk en diverse bestuurtelijke functies in de pijnbestrijdingswereld. In zijn presentatie staat de vraag centraal of pijn een ziekte is.

➔ OUDKERK/ALDTSJERK

PLAATS VAN DE JOURNALISTIEK IN DE SAMENLEVING

In een eeuwenoude Friese State, op het landgoed De Klinze in Aldtsjerk, wordt u ontvangen door **Ger de Haan**, decaan van de Faculteit der Letteren. **Dr. Huub Wijffjes** is de eerste spreker. Hij heeft onderzoek gedaan naar de journalistieke cultuur in Nederland en gaat in op de verantwoordelijkheid van de journalistiek en de

macht of onmacht van de journalist. **Dr. Marcel Broersma** bespreekt de positie van de regionale kranten in Nederland. Hij wijdde zijn promotieonderzoek aan de geschiedenis van de Leeuwarder Courant, de oudste krant van ons land. Beide sprekers zijn als docent/onderzoeker verbonden aan de journalistieke opleiding van de RUG.

➔ LEIDEN

LEIDERSCHAP

In het Stadscafé Van de Werff wordt u ontvangen door **Bert Verveld**, algemeen directeur van het bureau van de universiteit. **Prof. dr. Henk te Velde**, hoogleraar politieke cultuur van de westerse wereld in de moderne tijd, schreef een boek over stijlen van leiderschap van Nederlandse politieke voormannen. Hij belicht aspecten als imago, persoonlijkheid en opvattingen.

Dr. Miriam de Baar, verbonden aan de Faculteit der Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschappen, spreekt over Antoinette Bourignon. Deze zeventiende-eeuwse Vlaamse mystica ontwikkelde zich, zonder enige theologische scholing, tot de geestelijk leider van een groep overwegend mannelijke volgelingen.

Voorjaarsdiners

31 maart 2005

DEELNAME

Deelname aan een Voorjaarsdiner kost € 40,- per persoon (€ 35,- voor alumnipashouders). Het diner is toegankelijk voor alle RUG-alumni en hun partners. Per locatie is er een maximum aantal deelnemers. Aanmelden kan tot 7 maart 2005. Deelnemers krijgen in de week van 14 maart een entreebewijs en informatie toegestuurd. Stuur uw aanmeldingsformulier, o.v.v. 'Voorjaarsdiner 2005' op de envelop, naar:

Rijksuniversiteit Groningen
Alumnirelaties & Fondswerving
Postbus 72
9700 AB Groningen

Het programma kan nog gewijzigd worden.

Voor meer informatie:
www.rug.nl/alumni
alumni@bureau.rug.nl of
telefoon (050) 363 7595

FOTO JIM ROBOT

→ BREDA

VREDESHANDHAVING: TUSSEN HOOP EN VREES

U wordt, bij de KMA, ontvangen door **Geert Sanders**, hoofd Alumnirelaties en Fondswerving van de RUG. De KMA is het militair-wetenschappelijk instituut dat officieren voor de Koninklijke Land- en Luchtmacht en de Koninklijke Marechaussee opleidt en vormt. De KMA en de RUG werken samen bij een opleiding over vraagstukken van vrede en veiligheid. Prof. dr. Sjo Soeters, hoogleraar sociale

wetenschappen bij de KMA, vertelt over de factoren die het ontstaan van burgeroorlogen, etnische strijd en terrorisme in de hand werken. De tweede spreker, **dr. Joost Herman**, verbonden aan de momenteel bij studenten zeer populaire afdeling Internationale Organisaties & Internationale Betrekkingen van de RUG, geeft zijn visie op de Nederlandse bijdrage aan Vredeshandhaving.

→ EDE/LUNTEREN

HUISELIJK GELUK EN GEMEENSCHAPSZIN

Marius Kooyman, plaatsvervangend voorzitter van het College van Bestuur, ontvangt u op het landgoed Groot Zonnenoord. Socioloog **dr. Henk de Vos** gaat in op het afbrokkelen van de oude sociale gemeenschappen, onder meer door de toegenomen mobiliteit van mensen. Dit maakt mensen kwetsbaarder. De

onlangs gepromoveerde historica **dr. Susan Aasman** vestigt de aandacht op familie-filmpjes als historische bron. Familiefilms bevatten namelijk veel informatie over het verleden; al tonen ze vooral huiselijk geluk en blijven minder idyllische zaken als dood, ziekte, echtscheiding en ruzie onderbelicht.

AANMELDINGSBON VOORJAARSDINER 2005

LOCATIE VAN UW KEUZE

NAAM EN VOORNAAM

GEBORTEJAAR

STRAAT EN HUISNUMMER

POSTCODE EN WOONPLAATS

TELEFOONNUMMER OVERDAG

E-MAIL

STUDIERICHTING EN AFSTUDEERJAAR

BANK-/GIROREKENING

VOOR- EN ACHTERNAAM INTRODUCE

BIJZONDERHEDEN (VEGETARISCH, DIEET ETC.)

ALUMNIPAS JA, PASNUMMER

NEE (ZIE EVT. PAGINA 22)

AANTAL ALUMNIPASHOUDERS X € 35,- = €

AANTAL PERSONEN ZONDER PAS X € 40,- = €

TOTAAL €

Hierbij geef ik Alumnirelaties (bankrekening 55.36.84.655) toestemming eenmalig het totaalbedrag voor deelname aan het Voorjaarsdiner 2005 af te schrijven van mijn rekening*

DATUM

HANDTEKENING

* Intrekking van de machtiging is bij eenmalige machtigingen niet mogelijk. Bij verhindering dient u tijdig contact op te nemen met Alumnirelaties. Annulering is niet kosteloos.

Economie en Bedrijfskunde samen, met mondiale ambities

Jarenlang stonden ze als kemphanen tegenover elkaar. Economie was absoluut geen bedrijfskunde en bedrijfskunde zeker geen economie. Nu gaan de twee faculteiten samen. Een fusie mag het nog niet heten, want dat ligt veel te gevoelig. De faculteiten gaan elkaar versterken, aanvullen, integreren, samen optrekken en, als alles goed gaat, uiteindelijk fuseren. Aan de decanen is het om de gelederen te sluiten.

Economiedecaan Tom Wansbeek heeft de huidige situatie altijd onlogisch gevonden: 'De opleidingen van bedrijfskunde en economie overlappen elkaar in veel gevallen. Bijvoorbeeld bij marketing, ICT en accountancy. Je vindt twee verschillende vakgroepen op twee verschillende verdiepingen, maar met hetzelfde vakgebied. Dat is een situatie die mij altijd erg bevreemd heeft.'

Psychologisch

Vreemd of niet, veel studenten en medewerkers weten niet beter dan dat bedrijfskunde en economie twee compleet verschillende werelden zijn; dat is hun immers van meet af aan verteld. Zo is, als in een psychologische oorlog, wederzijds een beeld ontstaan dat zich lange tijd alleen

maar heeft versterkt. Economen zouden neerkijken op bedrijfskundigen en bedrijfskundigen vonden de economen maar hautain. Niet meer dan een verméend statusverschil, aldus de economiedecaan.

Toch is het beeld zó sterk, dat het eerste gesprek over een samengaan van beide faculteiten plaatsvond in het Familiehôtel in Paterswolde; ver weg van de geruchtenmachine en ver weg van de emoties die de discussie zouden doen oplaaien in de faculteitgangen. In het hôtel werd een voorzichtige eerste stap gezet naar nauwere samenwerking. Later, bij de invoering van de BaMa (Bachelor Master structuur) werd die samenwerking verder ingevuld. Stapje voor stapje begonnen de contouren zich af te tekenen van een gezamenlijke faculteit.

Nieuw gevoel

Terug in de realiteit en rivaliteit van alledag is het nu aan de bestuurders om iederéén van nut en noodzaak te overtuigen. Volgens Henk Sol, decaan van bedrijfskunde, is het een kwestie van nuchtere argumenten en een nieuw gevoel van gezamenlijke trots, dat het oude van rivaliteit vervangt: 'Na de jaarwisseling gaan we met een identiteitsmissie aan de slag om te onderzoeken waar de meerwaarde zit van één faculteit ten opzichte van de huidige twee. Dat communiceren we vervolgens naar alle medewerkers en studenten. Dan zal blijken dat we met het beste van de twee opleidingen een wereldspeler kunnen worden.' De mondiale ambitie van economie en bedrijfskunde hangt nauw samen met het feit dat universiteiten het collegegeld voor buitenlandstudenten zelf mogen vaststellen. Er valt dus veel te halen in het buitenland, mits de faculteit voldoende kwaliteit kan leveren. Wansbeek: 'Voor Nederlandse studenten is het Leidseplein al snel het middelpunt van de wereld en ligt Groningen dus heel ver weg. Maar voor bijvoorbeeld Chinezen maakt het niet uit of ze in Amsterdam, Groningen of Kaapstad gaan studeren. Zij letten op kwaliteit. En dan ligt Groningen plotseling niet meer aan de rand van de wereld.'

Sluitstuk

De komende twee jaar wordt nog gewerkt aan de voorbereidingen van het samengaan. Op 1 september 2007 zal dan uiteindelijk het hoge woord fusie niet alleen vallen, maar ook in daden worden omgezet, als sluitstuk van de samenwerking, de versterking en het integratieproces. Kort daarvoor moet een van de moeilijkste horden genomen worden: de naamgeving van de nieuwe faculteit. Zelfs beide decanen blijken een 'gezonde mate van rivaliteit' onder de leden te hebben. Allebei zien ze het liefst eerst hun eigen faculteitsnaam op het briefhoofd prijken. Sol: 'De faculteit bedrijfskunde is verreweg de grootste, maar economie weer de oudste. Voor beide is iets te zeggen. Ik denk dat we daar nog maar een stevige vergadering aan moeten wijden.'

► TEKST SANDER KOENEN

Tom Wansbeek (l) en Henk Sol (r)

Nieuwe hoofd-redacteur UK

Greta Riemersma (40) is met ingang van januari 2005 benoemd tot de nieuwe hoofd-redacteur van de Universiteitskrant. Riemersma studeerde als neerlandica in 1989 af bij de RUG en werkte de afgelopen veertien jaar bij De Volkskrant, vanaf 2001 als correspondent voor de noordelijke provincies. In Groningen was ze onder meer actief binnen de Studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen (SIB). Riemersma volgt bij de UK Guus Termeer op, die hoofd werd van Studium Generale Groningen.

Kerstactie Eric Bleumink Fonds

Opnieuw ontvangen alle oud-studenten van de RUG in december 2004 een brief van rector magnificus Frans Zwarts. Deze brief is een uitnodiging om het Eric Bleumink Fonds financieel te steunen. Dit fonds – waarvan Zwarts voorzitter is – verstrekt beurzen aan talentvolle studenten en jonge onderzoekers uit ontwikkelingslanden. Vorig jaar hebben enkele duizenden alumni aan de oproep gehoor gegeven.

Reiziger

De stad bezwijkt welhaast onder de last van alles wat er over is geschreven. Het feit dat er gewone mensen leven komt als een schok voor menig gymnasiast.

Wat op de zeven heuvels werd bedreven ligt overal nog tastbaar opgetast; wij zijn bij de geschiedenis te gast en onze broosheid wordt ons ingewreven.

Wie toog niet vol van voorkennis op pad, tot hij bij aankomst wat hij had gelezen als ontoereikend wegdeed en vergat?

Zo'n reiziger zij dan de weg gewezen hier naar het Istituto Olandese, een eeuw reeds in de eeuwenoude Stad.

Jean Pierre Rawie

Het gedicht *Reiziger* van Jean Pierre Rawie is geschreven in opdracht van het College van Bestuur van de RUG als geschenk voor het Nederlands Instituut te Rome bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan. De RUG is beheerder van het NIR, dat sinds 16 augustus 2004 het predikaat Koninklijk mag voeren.

Wetenschapster gebruikt erfenis voor scriptieprijs

‘Mijn oma was een

Aan de erfenis van oma Herta Macht zat een luchtje. Mede daarom wilde Bettina van Hoven het geld niet zelf houden. De onderzoekster aan de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen stelt er een scriptieprijs van in.

Oma hield van rose blouses en andere felgekleurde kleren. Ze kleepte zich wel twee keer op een dag om, was dol op shoppen en dol op reizen naar verre landen. ‘Ze was ook heel ondeugend. Ik weet zeker dat als ze nog geleefd ze een keer had willen bungyjumpen.’ Herinneringen van Bettina van Hoven (32) aan haar grootmoeder bij wie ze kind aan huis werd toen haar eigen moeder – Bettina was nog maar tien jaar – overleed. Vorig jaar april stierf Omi, zoals Bettina haar noemde, op 85-jarige leeftijd. Van Hoven, werkzaam aan de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen, wil de naam van haar grootmoeder in ere houden en kwam op het idee met de nalatenschap een scriptieprijs in te stellen. Vanaf volgend jaar kunnen studenten in de ruimtelijke wetenschappen met hun afstudeerscriptie duizend euro in de wacht slepen. Plus een beeldje waarover momenteel druk wordt nagedacht. ‘Misschien krijgt het wel de vorm van een kegel. Want ze was ook gek op kegelen,’ aldus Van Hoven.

Herta Machtprijs

De prijs gaat Herta Machtscriptieprijs heten, naar oma. ‘Prachtige naam,’ vindt Van Hoven, want de draagster ervan kreeg nogal wat voor elkaar. Als meisje van begin twintig vluchtte ze voor de Russen die haar geboortestreek Pruisen onveilig maakten. Herta streek neer in het westelijk deel van Duitsland, in een dorpje nabij Osnabrück. Om aan de kost te komen sjuowde ze aanvankelijk met melkbussen. Maar al snel slaagde ze erin in het dorpje een supermarkt annex kroeg op te richten. Later managede ze het plaatselijke postkantoor. Bettina van Hoven weet nog hoe dikwijls ze daar mocht helpen om enveloppen te stempelen. Oma deed na het overlijden van haar man ook nog eens lange tijd de administratie van diens gokkastenbedrijf. ‘Ze maakte het beste van alles,’ zegt de kleindochter die haar grootmoeder als een sociale duizendpoot omschrijft: ‘Ze zette zich in voor gehandicapten en Afrikaanse kinderen en was gangmaakster binnen de dansclub. Zij was het die andere oudjes daarmee naartoe sleepte.

En op haar verjaardag waren er nooit minder dan dertig mensen.’ ‘Gezien haar tijd en omstandigheden vond ik haar heel bijzonder,’ zegt Van Hoven. ‘In feite was ze asielzoekster. En ook nog eens vrouw. Ik hoop dat ik veel van haar heb.’ De twee belden iedere zondag. ‘Ze wilde alles over mijn studie weten. Ik weet zeker dat ze die prijs geweldig had gevonden. Ze hield er wel van gekend en herkend te worden en het middelpunt te zijn.’

Oeganda

Het had maar weinig gescheeld trouwens of er was geen prijs, maar een huis. Aanvankelijk zouden Bettina en haar oudere broer het huis van oma erven. Het grote huis in Duitsland dat zo’n beetje Bettina’s eigen huis was geworden. Oma had openlijk besproken met haar kleindochter dat het zo zou gaan. Maar toen haar gezondheid verslechterde verhuisde Herta Macht noodgedwongen naar een overzichtelijk appartement. Het huis werd verkocht. Van Hoven: ‘Als ik gezegd had “doe het niet”, dan had ze het niet gedaan. Maar dat zou egoïstisch geweest zijn.’ Minder gelukkig was Van Hoven toen ze merkte dat ze helemaal niets meer erfde. Bettina en haar man Olaf hebben via de advocaat gevochten om het geld waar Bettina, volgens de Duitse wet, recht op had, 22.000 euro. De strijd werd geleverd met een tante die oma op de valreep haar testament had laten wijzigen. ‘Ik wilde nooit iemand zijn die ruzie maakte om een erfenis. Ik werd het toch. Want ik was boos. En ik wist zeker dat oma het zo niet gewild had.’ Het is geld met een luchtje, dat wel. ‘Het is toch net of er bloed aan zit.’ En juist daarom wil Bettina de erfenis ook niet voor zichzelf houden. Alleen voor haar eerste kindje, dat in april wordt verwacht, hebben zij en haar man wat geld opzij gezet. En ook een vriendin die in Oeganda met aidswezen werkt kreeg een deel. ‘Die is daar een restaurantje begonnen dat Omi’s tweede naam, Charlotte, kreeg.’

Gender

Van Hoven, die een Duitse moeder en een Nederlandse vader heeft, overwoog ooit biolo-

buitenbeentje'

FOTO MICHEL DE GROOT

Bettina van Hoven

gie in Groningen te gaan studeren. Maar uiteindelijk koos ze voor een geografiestudie in Duitsland en promoveerde ze in Engeland. Pas sinds 1999 is ze aan de RUG verbonden. Opmerkelijk dat ze juist de Groningse universiteit koos om de scriptieprijs onder te brengen. 'Helemaal niet,' vindt Van Hoven. 'Ik werk heel graag aan mijn faculteit en ik vind dat wij nogal eens ondergewaardeerd worden. Alle aandacht gaat altijd uit naar Utrecht. Dat is volgens mij de oudste en in elk geval de grootste faculteit en daardoor denk ik de bekendste. Heel onterecht, want we doen in Groningen leuke dingen. Misschien dat Groningen door deze prijs wat meer uit de marge raakt. Het is

trouwens wel een landelijke prijs. Ook studenten uit andere steden kunnen meedingen.' Van Hoven vindt het van belang dat juist jonge mensen een wetenschappelijke prijs krijgen. 'Meestal krijgen wetenschappers pas prijzen aan het eind van hun carrière. Oude knakkers worden op congressen naar voren geroepen en krijgen een medaille opgespeld.' In 2005 moet de Herta Machtprijs de première beleven. Hoewel Van Hoven zich niet met de toewijzing gaat bemoeien en niet in de jury zit, heeft ze wel ideeën. Ze ziet het liefst inzenders beloond die, net als zij destijds, interesse hebben voor onderzoek en daarin verder willen. En het zou leuk zijn als er scrip-

Herta Macht

ties op het gebied van gender in de prijzen vielen. Zelf houdt Van Hoven zich ook met gender bezig, dat zo lastig te definiëren terrein. 'Je kunt zeggen dat ik kijk naar de invloed van gemarginaliseerde groepen op ruimte. Daarmee worden alle groepen bedoeld die niet bestaan uit blanke, hoogopgeleide mannen met een goede baan van rond de veertig. De buitenbeentjes, zou je, heel kort door de bocht, kunnen zeggen. Mijn oma was ook zo'n buitenbeentje.'

► TEKST ELLIS ELLENBROEK

Stelling: 'Hoewel het aantal Nederlandse en Zwitserse kaassoorten mogelijk gelijk is, omvatten de Zwitserse varianten een groter smaakspectrum.' *Tanja Gaustad, Letteren, 1 november 2004*

Mirakel van Oost-

Begin jaren tachtig was de grauwe kiekendief bijna uit Nederland verdwenen. Maar dankzij samenwerking tussen akkerbouwers en vogelbeschermers is deze sierlijke roofvogel weer terug. Op de uitgestrekte akkers in het Oost-Groningse Oldambt leven nu zo'n dertig paren. Misschien wel 's lands grootste succesverhaal van agrarisch natuurbeheer. Biologiestudente Chris Trierweiler studeerde af op een onderzoek naar voedingspatronen van 'de *Circus pygargus*'.

'Dertig paren is niet veel,' zegt Chris Trierweiler. 'Zonder bescherming zou de grauwe kiekendief waarschijnlijk alsnog uit Nederland verdwijnen, want zijn natuurlijke leefomgeving is hier verdwenen, of achteruit gegaan. Ze broeden zelfs niet meer op de Waddeneilanden. Wel leven er nog ongeveer vijf paren in het Lauwersmeergebied, in hun natuurlijke habitat. En in Flevoland een vergelijkbaar aantal, op landbouwgrond.'

Braaklegging

Dat de grauwe kiekendief is teruggekeerd naar Oost-Groningen, heeft niets te maken met de daar pas aangelegde natuurgebieden. De terugkeer is het indirecte gevolg van het enorme graanoverschot in het Europa van de jaren tachtig. Ter bestrijding hiervan stimuleert de Europese Unie grootscheepse braaklegging van akkerbouwgronden. De uitgestrekte braakliggende Oldambtse akkers blijken een aantrekkelijk leefgebied te vormen voor veel roofvogels, waaronder de grauwe kiekendief. De eerste grauwe kiekendieven die Oost-Groningen vijftien jaar geleden bezoeken, waarschijnlijk afkomstig uit Flevoland of Duitsland, zullen blij verrast zijn geweest door de grote hoeveelheid voedsel, vooral de vele

veldmuizen, die ze aantreffen. Op braakliggende gronden voelen deze muizen zich uitstekend thuis. Maar liefst vijftig tot tachtig procent van het voedsel van de grauwe kiekendief bestaat uit veldmuizen, zo ontdekte Trierweiler.

Na een aantal jaren komt een einde aan het grootscheeps braakleggen van akkerland; de graanoverschotten waren geslonken. Toen is men overgegaan op kleinschaliger braaklegging met natuurbeschermingsdoelstelling. Deze zogenaamde faunaranden zijn tien meter brede stroken langs de akkers die een of meer jaren braak liggen en met speciale zaadmengsels worden ingezaaid. In de braakranden vinden muizen voedsel en beschutting, maar ook op het moderne akkerland wegwijnende akkervogels als veldleeuwerik, kwartelkoning, gele kwikstaart en patrijs. Vervolgens zijn zij zelf weer welkome prooien voor de kiekendieven.

Video

Om meer aan de weet te komen over het voedingspatroon van de roofvogel heeft de biologiestudente gebruik gemaakt van video. Hiermee legt ze vast welke prooi de grauwe kiekendief naar het nest brengt. 'Er hebben verschillende mensen meegewerkt aan dit onderzoek', zegt Trierweiler. 'Zelf heb ik ook enkele dagen in een schuiltentje gezeten, op zes meter afstand van een nest. De camera verborgen in een slurf aan de tent. Ik keek door een gaatje in het doek en als er een vogel aankwam, zette ik de camera aan. Marlien de Voogd, die vorig jaar ook op dit onderwerp afstudeerde, reed in de auto achter het met een zender uitgeruste mannetje aan, dat was uitgevlogen op zoek naar een prooi. Dan belde zij "hij heeft hier een prooi gevangen en komt eraan". Heel mooi.' Mede op basis van de video-opnamen weet Trierweiler aan te tonen dat de hoeveelheid veldmuizen die de grauwe kiekendief aan zijn jongen geeft, samenhangt met de reproductie.

Chris Trierweiler

Hoe meer veldmuizen de kiekendief aanvoert, hoe meer jongen er worden grootgebracht. Ze heeft daarnaast uitgezocht of er een verband bestaat tussen de hoeveelheid muizen in het veld en de reproductie van de kiekendieven. Het blijkt dat de kiekendieven in jaren met veel veldmuizen meer eieren leggen en ook vroeger in het seizoen. Bovendien is de overleving van ei tot kuiken beter. Zou de kiekendief meer vogels eten, dan heeft dat negatieve gevolgen voor de voortplanting. Maar al zijn er nog zoveel veldmuizen, de grauwe kiekendief moet ze wel kunnen vangen. 'Veldmuizen gedijen uitstekend op plaatsen waar de vegetatie hoog is,' zegt Trierweiler. 'In hoge vegetatie krijgen de kiekendieven de muizen echter niet meer te pakken. Deze conclusie heeft gevolgen voor het beheer van braakranden: vermoedelijk zou het voor kiekendieven voordelig zijn om gedeelten geregeld te maaien.'

Groningen

Nestbescherming

Grauwe kiekendieven nestelen op akkers, met alle risico's van dien. Nesten in bijvoorbeeld luzerne – een voedergewas ook bekend als alfalfa – lopen gevaar omdat het gewas tot drie keer per jaar geogst wordt. Sinds 1990 zet de Werkgroep Grauwe Kiekendief, een enthousiaste groep vogelaars, zich in voor bescherming en bestudering van hun favoriete vogel (www.grauwekiekendief.nl). 'Om "uitmaaïen" te voorkomen worden al vroeg in het seizoen alle nesten opgespoord,' vertelt Trierweiler. 'Leden van de werkgroep markeren de broedplaats. Op elf bij elf meter rondom het nest wordt niet gemaaid en er wordt een stroomhek omheen geplaatst. Zonder deze nestbescherming gaan de jongen bijna altijd dood. De meeste boeren doen graag mee. Zelfs zonder een vergoeding, hoewel die in Europa wel gebruikelijk is. De Oost-Groninger boeren zetten zich in voor akkernatuur en zijn zelfs georganiseerd in een Agrarische Natuurvereniging Oost-Groningen.'

Kuikens ringen

Het afstudeeronderzoek van Trierweiler en De Voogd is tot stand gekomen op initiatief van Ben Koks, coördinator van de Werkgroep Grauwe Kiekendief, en werd vanuit de RUG begeleid door onderzoekers Jan Komdeur en Cor Dijkstra. Trierweiler: 'De combinatie om met een groep vogelbeschermers en RUG-onderzoekers aan de slag te gaan vind ik erg geslaagd. Net zoals ik het prachtig vind dat de boer op wiens land het nest ligt met zijn gezin wordt uitgenodigd als er kuikens geringd worden. Ze vinden het schitterend om zo'n kuiken vast te houden.'

Ik hoop natuurlijk dat er een samenwerking ontstaat met Duitsland. De Oost-Groninger populatie is maar een deel van een grotere populatie die doorloopt in Duitsland en Denemarken. Het zou mooi zijn om de hele populatie te beschermen en er onderzoek aan te doen. Verder zie ik graag dat er meer onderzoek komt naar manieren om het landschap geschikter te maken. Of dat doorgaat is de vraag, maar op dit moment ziet het er goed uit, er zijn veel mensen enthousiast. Het is nuttig werk ook. Want het is niet zo dat hier tegen alle ontwikkelingen in een hopeloze populatie in leven wordt gehouden. Het heeft perspectief.'

► TEKST EDZARD KROL

De grauwe kiekendief

De grauwe kiekendief is de behendigste en sierlijkste luchtacrobaat van alle roofvogels. Hij overwintert in West-Afrika op een sprinkhanenmenu en komt dan broeden in Europa, waar hij leeft van muizen en zangvogels. Grauwe kiekendieven jagen op zicht maar ook op gehoor en hebben dan ook een uilachtig rond kopje, veroorzaakt door de verenkrans die als oorschelp dient. Ieder kopveertje is onafhankelijk te bewegen! Bijna alles wat bekend is over de grauwe kiekendief is te lezen en te zien in 'De Kiekendieven van het Oldambt', geschreven door RUG-alumnus (sociologie) Koos Dijksterhuis en rijk geïllustreerd met aquarellen van Erik van Ommen. (Meer informatie op www.dijksterhuis.net en www.erik-van-ommen.nl)

Boek

De Kiekendieven van het Oldambt, uitgeverij KNNV in Utrecht, ISBN 90 5011 190 4, € 27,95
Informatie: Wilma Seijbel, tel. (030) 233 3544.

Ter gelegenheid van het verschijnen van het boek is er een expositie in galerie, beeldentuin & theeschenkerij De Groninger Kroon in Finsterwolde, www.degroningerkroon.nl

Expositie

Nog t/m 9 januari 2005
Za 14.00–17.00 uur en zo 11.00–18.00 uur

Arrangement

Expositie en boek maken deel uit van een Oldambtster natuurkunst-arrangement van twee nachten op landgoed Ekenstein bij Appingedam, tel. (0596) 62 8528, www.ekenstein.com

RUG-Winkel Etalage

Als student heeft u waardevolle kennis en vaardigheden bij de Rijksuniversiteit Groningen opgedaan. Maar wist u dat de RUG u ook kan voorzien van allerlei interessante materiële zaken? Leuk om te ontvangen, nog leuker om te geven. En net als u dragen ze allemaal het keurmerk van de RUG!

Boekenlegger

Kom in december tot rust met een goed boek. En gebruik de matstalen RUG-boekenlegger met ingegraveerd RUG-wapen. Prijs: € 9,95.

Wijn

Wijn tijdens de feestdagen? Ga met onze rode of witte Cuvée Académique (Vin de Pays d'Oc) het nieuwe jaar in. Prijs: € 9,95 per fles (inclusief houten kist)

Bestellen

Neem contact op met de RUG-Winkel:
tel (050) 363 27 00
fax (050) 363 72 00
e-mail: rugwinkel@bureau.rug.nl

BEKIJK OOK EENS DE REST VAN HET ASSORTIMENT

- Oude Kijk in 't Jatstraat 39 Groningen
- www.rug.nl/winkel

Vulpen

Zeer sjeike Sheaffer Prelude vulpen. Ideaal om als cadeau te geven. Inclusief luxe geschenkdoos. Verkrijgbaar in blauw en groen. Prijs: € 29,95

VARIA

RUG-alumnipas

Voor al onze oud-studenten en gepromoveerden is er een speciale RUG-alumnipas. Deze geeft toegang tot een aantrekkelijk servicepakket, met kortingen op diverse diensten van de RUG en andere instanties. Zoals sporten bij de ACLO, een postacademische cursus of een avondje genieten van het Noord-Nederlands Orkest. En, niet te vergeten 10% korting op artikelen in de RUG-winkel. Nieuw is de korting op de diensten van Meeüs, een landelijke dienstverlener (125 vestigingen) op het gebied van verzekeringen, hypotheek en makelaardij. De pas kost € 35,- en is drie jaar geldig. Dat is nog geen € 12,- per jaar!

Voor meer informatie

Bezoek onze website: www.rug.nl/alumni
Bestel de brochure (met aanvraag-formulier):
Tel. (050) 363 77 67 Fax (050) 363 75 98
E-mail alumni@bureau.rug.nl

Scriptieprijs winnen?

Wil je je scriptie als boek laten uitgeven door Wolters-Noordhoff? En € 2.500 winnen? Doe dan mee aan de RUG-scriptiewedstrijd om de *Wolters-Noordhoff Academieprijs 2005!*

Deze tweejaarlijkse prijs wordt uitgereikt voor de beste doctoraal-scriptie die tussen 1 januari 2003 en 31 december 2004 aan de RUG is geschreven.

Alumni en studenten van alle studierichtingen kunnen deelnemen. De jury wordt gevormd door hoogleraren van diverse disciplines en een vertegenwoordiger van de uitgeverij. Er zijn drie selectiecriteria: leesbaarheid, wetenschappelijk gehalte en maatschappelijke relevantie. De winnende scriptie wordt door Wolters-Noordhoff uitgegeven als boek in een speciale serie. Voor de winnende auteur(s) ligt tevens een cheque van € 2.500 klaar.

Stuur je scriptie vóór 1 maart 2005 naar:
IEB/RUG, Postbus 72, 9700 AB Groningen

Afgeven bij de RUG-Winkel kan ook:
Oude Kijk in 't Jatstraat 39, 9712 BS Groningen

Informatie:

Anita Bekker, telefoon (050) 363 4656
a.j.bekker@bureau.rug.nl
www.rug.nl/alumni/wnaprijs

Theaterreis voor alumni (3-8 mei 2005)

Cursus Shakespeare in Stratford-upon-Avon

Speciaal voor alumni van de RUG en hun introduc e(s) organiseert de opleiding Engelse Talen en Culturen de bij studenten zeer populaire cursus *Shakespeare in Stratford*. Deze intensieve zesdaagse theaterreis duurt van dinsdag 3 tot en met zondag 8 mei 2005. Deelnemers bezoeken vier theatervoorstellingen, eerste-rang, van The Royal Shakespeare Company. Zij overnachten in het sfeervolle Falcon Hotel in het oude centrum van Stratford op basis van halfpension (www.stratford-upon-avon.co.uk/falcon.htm). In samenwerking met de onderwijsafdeling van het Shakespeare Centre in Stratford-upon-Avon is een cursusprogramma opgezet met onder andere lezingen, nabesprekingen, discussies, contact met acteurs en een rondleiding achter de coulissen. De reissom zal, al met al, ongeveer   800,- bedragen, op basis van een tweepersoonskamer.

Programma (onder voorbehoud)

- **Dinsdag 3 mei**
Overtocht Hoek van Holland – Harwich (16:00–18:50 uur).
Aankomst in hotel.
- **Woensdag 4 mei**
Twelfth Night van Shakespeare
- **Donderdag 5 mei**
Sir Thomas More van Shakespeare,
Munday en Chettle
- **Vrijdag 6 mei**
A Midsummer Night's Dream van Shakespeare
- **Zaterdag 7 mei**
Solstice van Zinnie Harris
- Zondag 8 mei** Overtocht

Aanmelding

Voor deze reis zijn 33 plaatsen beschikbaar. Aanmelding v or 15 januari 2005. Meer informatie en aanmelding op: www.rug.nl en dan zoeken op 'Stratford'; of bij mw. Heidi van den Heuvel-Disler, tel. (050) 363 7372, e-mail: a.k.m.van.den.heuvel-disler@let.rug.nl

Herman Pleij houdt Dijksterhuislezing

'Vergeeten om te overleven of onthouden om te bestaan. Over de achteruitgang van de moderne communicatie'. Zo heet de Dijksterhuislezing die prof.dr. Herman Pleij houdt op donderdag 17 februari 2005, 20.00 uur in de Aula van het Academiegebouw, Broerstraat 5 te Groningen. De lezing wordt georganiseerd door de Stichting Academisch Erfgoed (waarin de RUG participeert) en is genoemd naar de wetenschapshistoricus Eduard Jan Dijksterhuis (1892–1965). Na afloop is er een receptie in het Universiteitsmuseum. Aanvragen gratis toegangskarten bij Studium Generale Groningen, Kleine Kromme Elleboog 7a, tel. (050) 363 5463 (ma t/m do, 9.00–17.00 uur), of per e-mail: studium@bureau.rug.nl.

Afgestudeerd?

Mee s adviseert u graag bij de volgende stap in uw leven.

- ▼ Verzekeringen
- ▼ Pensioenen
- ▼ Woningmakelaardij
- ▼ Hypotheken
- ▼ Vermogensbeheer

VOORDELEN ALUMNIPASHOUDERS:

- Kortingen op verzekeringen
- Kosteloze pensioenscan
- Korting op de courtage bij de aankoop en/of verkoop van een huis
- Korting op de taxatiekosten van een huis
- Korting op het afsluiten van een hypotheek

Mee s is de landelijke dienstverlener op het gebied van verzekeringen, hypotheek en makelaardij o.g. Mee s biedt u ook g rnelde service en een compleet pakket diensten. Met een uitgebreid kantoornetwerk van 125 vestigingen vindt u altijd een Mee skamer bij u in de buurt. Mee s Groningen, Oude Beringsstraat 73, tel. (050) 363 33 33. Kijk ook voor informatie op www.meeus.com.

MEE S

Goed gepaid dus.

HYPOTHEKEN, VERZEKERINGEN, MAKELAARDIJ O.G.

Life Long Learning

Leren stopt niet na je studententijd. Life Long Learning is essentieel voor continue ontwikkeling. AOG Contractonderwijs speelt hierop in door samen met de RUG diverse opleidingen aan te bieden. RUG-alumni die zo'n opleiding hebben genoten, vertellen in deze rubriek over studeren, motivatie en carrière.

Deze keer: Bert Smith (50). Smith studeerde in 1981 aan de RUG af als econoom, is vader van drie zoons (één van 13 en twee van 11 jaar) en is sinds kort zelfstandig interim-manager op het gebied van financieel management, management control, ICT, organisatieontwikkeling en strategievorming.

Vorig jaar zomer heeft Bert Smith de masterstudie van de Academie voor Management afgerond. Binnen drie jaar heeft hij de leergangen E-business en Strategische Marketing van Diensten en de Summer Academy in Cambridge doorlopen en het mastertraject gevolgd. In die periode wist hij zijn werk en privé-leven goed met de studie te combineren. 'Als je maar goede afspraken met het thuisfront maakt.'

Carrièreswitch

Mede dankzij de masterstudie heeft Bert net een flinke carrièreswitch gemaakt. 'Als je, zoals ik, in de traditie van managementcontrol bent gevormd, dan heb je toch een meer mechanistische kijk op organisaties. Zolang je maar zorgt voor goed geautomatiseerde processen en procedures dan loopt die trein wel, denk je dan. Maar zo werkt het natuurlijk niet. Er komt veel meer bij kijken. Daar stond ik als controller niet altijd bij stil, maar tijdens de masterstudie werd ik hiermee geconfronteerd. Ik maakte kennis met diverse nieuwe invalshoeken en mijn blikveld is dan ook enorm verruimd.'

'Elke onderneming is innovatief te maken'

'Tijdens mijn vorige baan als economisch directeur bij VEV (Vereniging Elektrotechnisch Vakonderwijs) was ik er trouwens ook al achter gekomen dat er meer was. Naast de aansturing van de traditionele afdelingen als financiën, planning & control en ICT, kreeg ik namelijk ook de uitgeverij en het grafisch bedrijf onder mijn hoede. Dat was een van de redenen dat ik bij de Academie voor Management aan een opleiding ben begonnen: ik wilde mijn horizon verbreden. Mijn interesse ligt inmiddels bij het interim-management. Daarom ben ik begin dit jaar een eigen bedrijf begonnen.

Ideeënbus

'Voor het laatste onderdeel van de masterstudie, het mastertraject, heb ik onderzocht hoe een dienstverlenende onderneming ervoor kan zorgen dat haar medewerkers innovatief gedrag gaan vertonen. Ik wilde nu wel eens vanuit een meer psychologische en sociologische kant naar een onderneming kijken. Innovatie is nog steeds een actueel onderwerp in de discussie over de Nederlandse economie. Het is een complex proces en moeilijk vorm te geven in organisaties... Je moet innovatief gedrag bij je medewerkers weten te stimuleren. Zorgen dat ze het belangrijk gaan vinden en ermee aan de slag willen. Laat het management medewerkers uitdagen over verandering en vernieuwing na te denken. Beloon ze daarvoor. Introduceer ideeënbusen. Want medewerkers hebben vaak goede ideeën. Bied trainingen aan om hun creativiteit te ontplooiën. Mensen zijn over het algemeen nieuwsgierig van aard en velen vinden het leuk om iets nieuws aan te pakken. Innovatie moet eigenlijk gewoon een continu proces binnen de onderneming zijn. Elke onderneming is innovatief te maken.'

Dell en Ikea

'Men zegt vaak dat Nederlandse bedrijven innovatiever moeten zijn. Opvallend is dat men het dan voornamelijk heeft over technisch georiënteerde bedrijven als Philips en DSM. Men kijkt innovatie dus heel sterk

vanuit de technische hoek. Maar tegenwoordig zorgt dienstverlening, zowel commercieel als niet-commercieel, voor circa 70% van de toegevoegde waarde in westerse economieën. Ook daar wordt veel geïnnoveerd. Kijk bijvoorbeeld naar de manier waarop bedrijven als Dell en Ikea hun dienstverlening hebben uitgebreid met behulp van internettoepassingen.'

Cambridge

'Zie ik mezelf nu meer als controller of als interim-manager? In ieder geval ben ik op andere sporen gezet. Ik heb tijdens de studie afstand kunnen nemen van het controllersvak en de overgang kunnen maken van vakspecialist naar een meer algemene oriëntatie. Tijdens de colleges lag de nadruk vooral op het luisteren en nieuwsgierig zijn naar en leren van anderen. In Cambridge, tijdens de Summer Academy, was dat niet anders. Zelfs via de huisregels van de colleges stimuleren ze daar de kennisuitwisseling. Zo eet je in de eetzaal aan lange tafels, waaraan iedereen aanschuift. Tijdens het eten kom je dus naast specialisten van allerlei andere vakgebieden te zitten. Dat zouden ze in Nederland eigenlijk ook in de bedrijfskantines moeten doorvoeren: niet bij je eigen afdeling gaan zitten, maar gewoon aanschuiven. Pas dan leer je je blikveld verruimen.'

► TEKST SOPHIE DE GRAAF

AGENDA
ACADEMIE VOOR
MANAGEMENT

INFORMATIE- BIJeenKOMSTEN

12 januari 2005

► HR-Strateeg

19 januari 2005

► Infra Development

26 januari 2005

► Verandermanagement

28 januari 2005

► Merkmanagement

3 februari 2005

► Strategische Marketing van Diensten

24 februari 2005

► Strategic Business Development

3 maart 2005

► Business Strategy Course

POSTACADEMISCH ONDERWIJS

In samenwerking met de RUG bieden vier instituten postacademisch onderwijs aan:

- Academische Opleidingen Groningen
- Academie voor Management
- Comenius
- IBO het Instituut voor Bedrijfskunde

STARTDATA

maart 2005

► Verandermanagement Forum

8 maart 2005

► HR-Strateeg

5 april 2005

► Strategische Marketing van Diensten

13 april 2005

► Merkmanagement

20 april 2005

► Verandermanagement

21 april 2005

► Infra Development

21 april 2005

► Strategic Business Development

mei 2005

► Verandermanagement Forum

17 mei 2005

► Business Strategy Course

Meer informatie:

www.academievoormanagement.nl of tel. (050) 316 21 15

WISKUNDE EN NATUURWETEN- SCHAPPEN

21 december 2004

➤ oratie prof.dr.
J.D. van Elsas
Microbiële ecologie

29 maart 2005

➤ oratie prof.dr. N.
Kalantar Nayestanaki
Experimentele kern-
fysica

PPSW

11 januari 2005,
NB 16.00 uur!

➤ oratie prof.dr.
R.J. Bosker
Onderwijskunde
➤ oratie mw. prof.
dr. M.P.C. van der Werf
Onderwijzen en leren

18 januari 2005

➤ oratie prof.dr.
B. de Raad
Persoonlijkheids-
psychologie

15 februari 2005

➤ afscheidscollege
prof.dr. H. Nakken
Orthopedagogiek

1 maart 2005

➤ oratie prof.dr.
K.P. van den Bos
Orthopedagogiek,
i.h.b. leesproblemen
en dyslexie

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

25 januari 2005

➤ oratie prof.dr.
W.C. M. Weijmar
Schultz
Psychosomatische
obstetrie en gynae-
cologie

22 februari 2005

➤ oratie prof. dr.
B. Stegenga
Klinische epidemio-
logie in de tandheel-
kunde

8 maart 2005

➤ oratie prof.dr.
J.M. Nijman
Heelkunde, i.h.b.
de urologie

15 maart 2005

➤ oratie prof.dr.
G.J. ter Horst
Neurobiologie
van psychiatrische
stoornissen

ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

1 februari 2005

➤ oratie prof.dr.
J.A. Emanuels
Bestuurlijke infor-
matieverzorging

22 maart 2005

➤ oratie prof.dr.
R.H. Koning
Sporteconomie

Wijzigingen voor-
behouden. Afscheids-
colleges beginnen
om 16.00 uur, oraties
om 16.15 uur. Inlich-
tingen: mw. I. Sibers,
tel. (050) 363 52 90.

HOGLERAARPORTRETTE

RECENTE AANWINSTEN

Alle portretten:
www.rug.nl/portrettengalerij

Informatie over schenking van portretten: prof.dr. G. Boering,
tel. (050) 541 6483. Zie ook www.rug.nl/portrettengalerij (portretten
vanaf 2000) of www.rug.nl/museum (portretten sinds 1614).

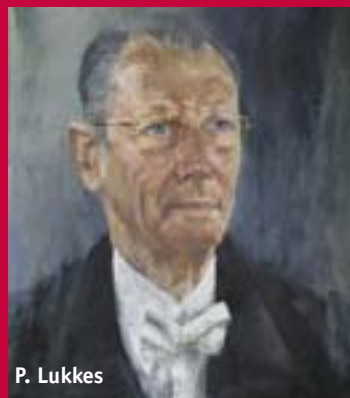
E.H. Kossmann †

Geschiedenis na de Middeleeuwen
(1966–1987) door Jan Asselbergs

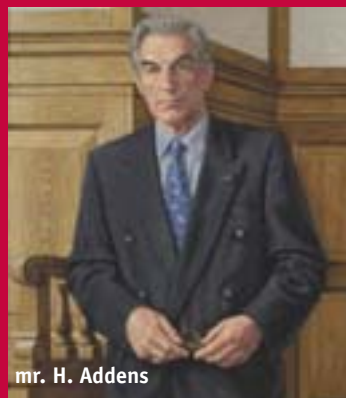
H. Veldkamp †

Microbiologie (1963–1986)
door J.M.C. Asselbergs

P. Lukkes

Economische en sociale
aardrijkskunde (1973–1992)
door Karel Werumeus Buning

mr. H. Addens

secretaris van de universiteit
(1960–1974) door Marcel Duran

J.D. North

Wijsbegeerte i.v.m. de ontwikkeling
der exacte wetenschappen
(1977–1999) door Tijn Roebroek

W.J. Kolff

Uitvinder kunstnier
internist in opleiding (1937–1941)
door Tijn Roebroek

COLOFON

Negentiende jaargang
Vierde nummer/december 2004
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis
kwartaal magazine voor alle
afgestudeerden en gepromo-
veerden van de Rijksuniver-
siteit Groningen, inclusief
oud-cursisten van de
Academische Opleidingen
Groningen. *Broerstraat 5*
wil ertoe bijdragen dat het
contact tussen de universiteit
en iedereen die daar onder-
wijs heeft gevolgd in stand
blijft en zo mogelijk inten-
siever wordt. Heeft u
opmerkingen of ideeën?
Laat het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@bureau.rug.nl

Redactie

Hans Biemans
Lidy Bosker
Fenneke Colstee
Sophie de Graaf
Gert Gritter

Eindredactie

Fenneke Colstee

Internet

<http://www.rug.nl/alumni>

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Pre-press

Facilitair Bedrijf RUG

Druk

Tijl Offset, Zwolle
Oplage 53.000

Adresbestand

De RUG hecht veel waarde aan
contact met oud-studenten.
Conform de Wet Bescherming
Persoonsgegevens gaat de
universiteit zorgvuldig met
adresgegevens om. Indien
u wijzigingen wilt doorgeven
of contact niet op prijs stelt,
dan kunt u zich wenden tot:

Rijksuniversiteit Groningen

Alumnielaties RUG
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 77 67
alumni@bureau.rug.nl

Wat hebben Ludy Buit en Gijs Meijer met het Eric Bleumink Fonds?

Ludy en Gijs, alumni letteren en rechten, zijn onlangs getrouwd. Zij hebben hun bruiloftsgasten een bijdrage voor het Eric Bleumink Fonds gevraagd.

“In aanloop naar ons huwelijk waren wij op zoek naar een bestemming voor de collecte van onze trouwdienst. We zochten een doel waar we echt wat mee hebben. We hebben elkaar leren kennen tijdens onze studietijd in Groningen en vinden de mogelijkheid tot opleiding en zelfontplooiing erg belangrijk. Toen we van het Eric Bleumink Fonds hoorden, was de keuze dan ook snel gemaakt. Het is een fonds dat mensen toekomstkansen biedt. Daarom hebben we onze gasten juist voor dit goede doel om een bijdrage gevraagd. We hopen dat we hen hebben kunnen inspireren om dit fonds vaker te steunen.”

Eric Bleumink Fonds

Het Eric Bleumink Fonds van de RUG verstrekt beurzen aan talentvolle studenten en onderzoekers uit ontwikkelingslanden. Het fonds, opgericht in mei 2000, heeft een bestuur onder leiding van de Rector Magnificus. Voor het werven van het geld zorgt het Ubbo Emmius Fonds. Voor meer informatie over donaties, schenkingen en legaten aan het Eric Bleumink Fonds:

Ubbo Emmius Fonds
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72, 9700 AB Groningen
Tel. (050) 363 75 95
ubbo.emmius.fonds@bureau.rug.nl

ABN AMRO Groningen
Rekeningnr. 56.30.98.961
t.n.v. Stichting Ubbo Emmius Fonds
inzake Eric Bleumink Fonds

WARM OVERWINTEREN IN GRONINGEN

Winter in Nederland; ook in Groningen. Stap in de auto of pak de trein en kom een dagje overwinteren in Groningen. Of nog beter: maak er gelijk een weekend van.

WINTER CITY GRONINGEN

Onder de naam Winter City biedt het centrum van Groningen van 9 december t/m 9 januari winters vermaak met een ijsbaan van 500 m², een fair met attracties voor kinderen zoals een reuzenrad en een Kerstmarkt op het Waagplein. Een cultureel programma loopt als rode draad door het hele programma.

DIAGHILEV FESTIVAL

Van 26 t/m 30 januari 2005 staat Groningen in het teken van het Diaghilev Festival. Vijf dagen ballet, muziek, opera en theater op internationaal topniveau en in het Groninger Museum de tentoonstelling: 'In Dienst van Diaghilev'.

INTERNATIONAAL FILM FESTIVAL IN GRONINGEN

Van 3 t/m 6 februari is een bonte dwarsdoorsnede van IFFR te zien. Oude bekende en aanstormend (talent) in Filmtheater Images; moderne cinema en tegelijkertijd een beetje bruine kroeg.

Groningen is goed bereikbaar: voldoende parkeergarages in hartje stad en met de trein tot aan het Groninger Museum.

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de (toeristische) ontwikkelingen in Groningen, abonneer u dan op de maandelijkse nieuwsbrief via www.groningen.nl/toerisme.

CULTUREEL GRONINGEN ARRANGEMENT

Boek nu: naar keuze een of twee overnachting(en) inclusief o.a. toegangskarten Groninger Museum en een informatiepakket vanaf € 50,- p.p.: (050) 313 57 13 of via www.groningen.nl/toerisme (geldig t/m eind maart).

ER GAAT NIETS BOVEN GRONINGEN

MIEN BULTHUIS (81)

- Studie geneeskunde 1945–1957
- Was zenuwarts
- Huis voormalig ouderlijk huis in Leeuwarden
- Huishouden alleen
- Bruto maandinkomen 4200 euro (pensioen en AOW)

'O p klompen kwam ik aan. We hadden geen schoenen meer. Mijn overbuurman had ze Hindeloopens geschilderd. Zo durfde ik me wel te vertonen. Al liep het niet zo makkelijk. Ik zou de eerste flying doctor worden. Ik kon in Afrika bij Albert Schweitzer komen, die had ik geschreven. Maar ik werd ernstig ziek. Ik werd twee keer geopereerd. De body was niet sterk genoeg meer voor Afrika. Ik specialiseerde me als zenuwarts. Daarvoor moest ik onder andere twee jaar neurologie volgen in Groningen, en twee jaar psychiatrie, waarvoor ik naar de beroemde professor Rümke in Utrecht ging. Ik nam er een jongeman op die een zelfmoordpoging had gedaan en in een zeer slechte algemene conditie was. Ik ontdekte dat mijn patiënt een afwijkend enzym had. Rümke liet mij toen een landelijk onderzoek naar dat enzym opzetten. Hierdoor raakte ik betrokken bij de strijd tegen fluoridering van het drinkwater. Bollenkwekers klaagden over zwarte punten in hun gewassen. Ik vermoedde dat de fluoride in het leidingwater een enzymremmende werking had. Ik kon bewijzen dat fluoride op lange termijn de gezondheid ernstig zou kunnen schaden. De hoofdinspecteur van de volksgezondheid – Drion was dat, ja die – verbood mij dat in mijn proefschrift te schrijven. Dat zou namelijk de eerste wetenschappelijke publicatie worden tegen fluoridering. De kranten stonden er wel vol van en uiteindelijk ging de fluoridering niet door. Inspectie en sommige politici waren woest en ik moest op dood spoor worden gezet, net als critici vóór mij. Ondanks een WHO-fellowship kreeg ik voor mijn onderzoek geen onderdak meer. Uiteindelijk werd ik vrijgevestigd psychiater in Leeuwarden. Toen ik er rond mijn zeventigste mee op moest houden van de inspectie ben ik nog een paar jaar doorgegaan. Onbetaald.”

JAN NIEHOFF (81)

- Studie geneeskunde 1948–1957
- Werk was schoolarts in Appingedam en is nog kunstenaar
- Huis vrijstaande semi-bungalow in buitenwijk Appingedam
- Huishouden met Ank van de Klundert (75), oud-piano-docente en, sinds 1994, RUG-alumna kunstgeschiedenis
- Bruto maandinkomen 2200 euro (pensioen en AOW)

'I k begon met Nederlands. Mijn leraar op het gymnasium, Van Es, werd professor op de universiteit en overreedde mij hiertoe. Toen had je nog geen studievoorzichting. Mij bleek pas gaandeweg dat ze zich in Groningen vooral richtten op taalkunde, terwijl het de literatuur was die mij trok. In die tijd was ik verloofd met een meisje wier vader huisarts was. Ik besloot dat ik ook zo iets wilde: midden in het volle leven. Ik moest nog wel eerst gymnasium bèta doen, in twee jaar. In de bètavakken was ik niet echt goed. Niet voor niets had de conrector eerder gezegd: Jan Niehoff gaat alfa doen. De studie kostte veel tijd. Ik was redacteur van het studentenweekblad *Der Clercke Cronike*. En ik ontdekte de zeevaart. Geregeld brak ik er periodes tussenuit om te varen. Belde mijn moeder op, dat ik over drie weken kindertentamen had. En dan zei de kapitein: Heb je het boek bij je? Dan sluit ik je op in je hut. Het was zo maar 1957 toen ik afstudeerde. Ik ging waarnemen en kreeg al snel in de gaten: Arts zijn vergt de héle mens. Je bent er áltijd mee bezig. Ik wilde ook tekenen, schilderen. Ik dacht: Weet je wat? Ik neem een ambtelijke betrekking. Zo werd ik schoolarts. Eerst in Beilen, daarna in Appingedam. Ik heb me zorgeloos aan de beeldende kunst kunnen wijden. Ik was freelance medewerker van Radio Noord en publiceerde vier dichtbundels en een boek over Groningen. In 1955 ontving ik de Culturele Prijs van de provincie Groningen. Toen ik tachtig werd had ik een overzichtstentoonstelling in Pictura. Drie zalen vol. Mijn kunst ontstaat bij verrassing. Het kind in je maakt je ontvanke-lijk voor indrukken. Er is altijd iets van een kind in mij gebleven. Vermoedelijk ook de reden dat ik als arts zo goed met die kinderen overweg kon. Plus natuurlijk dat in onze familie – mijn ouders zaten allebei in het onderwijs – genen zitten die je de kinderziel doen begrijpen.’

Wie kiest voor de lange medicijnenstudie, wil meestal dokter worden. Aldus deed Mien Bulthuis en maakte een indrukwekkende carrière als zenuwarts en onderzoekster. Tijdgenoot Jan Niehoff was net zo lief kunstenaar...

► TEKST
ELLIS ELLENBROEK
► FOTOGRAFIE
ELMER SPAARGAREN